
Arbeidsmedisinsk epidemiologi i støpeskjeen

Yrkesmedisin, i de seneste årene benevnt arbeidsmedisin, var i stor grad fokusert på det kjemiske arbeidsmiljøet, og de kjemiske stoffenes kreftframkallende egenskaper og toksiske virkninger på organsystemer som lunger, lever og sentralnervesystem. Vi har imidlertid lenge forholdt oss til at fokus på eksponerings-siden har endret seg, med mer vektlegging av fysiske belastninger, og psykologiske og organisatoriske forhold i arbeide. Likeledes har fokus endret seg med hensyn til sykdomspanorama og arbeid: Hva betyr arbeid for muskelskjelett-sykdommer, psykisk uhelse og hjerte-karsykkelighet?

Temanummeret om arbeidsmedisinsk epidemiologi har til hensikt å presentere noen av de problemstillingene vi er opptatt av i dag, å gi en fair beskrivelse av norsk arbeidsmedisinsk epidemiologi. Dette lar seg ikke gjøre i et dusin artikler. I åpningsartikkelen benevner Helge Kjuus, med rette, kreftepidemiologi som arbeidsmedisinens flaggskip. Temanummeret er derfor ikke i balanse når en artikkel om genetiske susceptibilitetsmarkører er det nærmeste man kommer kreft.

Noen har fordommer om at norsk arbeidsmedisinsk epidemiologi befinner seg i en hengemyr av gårdsdagens problemer. Jeg håper at temanummeret kan bidra til å endre et slikt syn. Vi har ett bidrag om terminalarbeidsplasser og belastningssykdommer, og en artikkel om arbeidsmiljøeksponering og koronar hjertesykdom, et problemområde som har vært lite belyst i Norge tidligere. Tre artikler omhandler bruk av biomarkører for susceptibilitet eller effekt. Studier av reproduksjonsutfall ser ut til å etablere seg i arbeidsmedisinsk epidemiologi; tre bidrag finnes i temanummeret.

Arbeidsmedisinsk epidemiologi har metodologiske «spesialiteter», og enkelte av disse finnes også representert. En artikkel omhandler eksponeringskarakterisering. I et annet bidrag er intervensjonsstudier tema. Dette er et design som kan ligge spesielt til rette på vårt felt. I en tredje artikkel drøftes betydningen av seleksjonsprosesser som ligger bak begrepet «healthy worker effect», og prosessenes betydning for vurderingen av mortalitet i en yrkesmessig sammenheng.

Jeg håper at mange finner noe av interesse i temanummeret.

Gjesteredaktør

Petter Kristensen

Statens arbeidsmiljøinstitutt, Postboks 8149 Dep., 0033 Oslo

petter.kristensen@stami.no